

Okuyucu Mektupları / Reader Letters

Sınır Tanımayan Kütüphaneciler

Librarians Without Borders

Feridun Büyükyıldız*

Öz

Mesleki bilgiyi paylaşmak ve hizmete sunmak gibi evrensel bir görevi olan kütüphanecilerin kendi sınırları içerisine sıkışıp kalması düşünülemez. Bu inanç doğrultusunda makalede doktor, avukat, gazeteci, mimar, öğretmen örneklerinde olduğu gibi hedef kitlesinin bütün insanlık olması nedeniyle kurulan “Sınır Tanımayan Kütüphaneciler” oluşumunun Türkiye ayağının kuruluş öyküsü hakkında kısa bilgi verilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Sınır tanımayan kütüphaneciler.

Abstract

It is not possible for librarians, who have an universal duty of sharing and presenting professional information, to stuck in their own borders. In this respect, this article gives brief information about the set-up of the Turkey base of “Librarians Without Borders” regarding that librarians also target all humanity just like doctors, lawyers, journalists, architects, teachers.

Keywords: Librarians without borders

Temelinde insana ve insanlığa hizmet olan mesleklerin sınır tanımaması gerektiği düşüncesi değişik meslek mensuplarının içinde daima var olmuştur. Sınır Tanımayan Doktorlar¹ buna en önemli örnektir. Mesleki bilgiyi paylaşmak ve hizmete sunmak gibi evrensel bir görevi olan kütüphanecilerin de kendi sınırları içerisine sıkışıp kalması düşünülemez.

Sınır Tanımayan Kütüphaneciler oluşumu fikri ise aynı doğrultudaki düşüncelerin ürünüdür. Sosyal paylaşım ağlarını kullanarak “Askıda Kitap” gibi bir organizasyonun başarısı, bir Amerikalı meslektaşımızın başvurusu sonucu Güney Afrikalı çocuklara eğitimleri için CD gönderme faaliyetleri, bizi “Sınır Tanımayan Kütüphaneciler” organizasyonunu başlatma fikrine kadar götürmüştür. Türkiye’nin savaş bölgelerine, Ortadoğu ve Asya’ya yakınlığı, yanan ve yıkılan kütüphanelerin etrafımızda giderek artması, kütüphanenin ve kütüphanecinin bu anlamda uluslararası dayanışmaya ihtiyaç duyması fikri bizleri ayrıca harekete geçirmiştir.

* Sınır Tanımayan Kütüphaneci. e-posta: nartan99@gmail.com

¹ Médecins Sans Frontières 1971 yılında Nijerya İç Savaşı sonrasında Bernard Kouchner’in de dahil olduğu küçük bir Fransız doktor grubunca kuruldu. Dünyanın çoğu yerinde Fransızca ismini veya MSF kısaltmasını kullanan kuruluş, ABD’de daha çok Doctors Without Borders (Sınır Tanımayan Doktorlar) olarak anılır. 11 Şubat 2014 tarihinde http://tr.wikipedia.org/wiki/S%C4%B1n%C4%B1r_Tan%C4%B1mayan_Doktorlar adresinden erişildi, ayrıca bkz. <http://www.msf.org/>

Eski bir arkadaşım olan yazar Hayri Ersoy'un Abhaz-Gürcü savaşında tamamen yakılan Abhaz Milli Kütüphanesini yeniden kurma çalışmaları ise yakından izlediğim ve destek olduğum bir çalışma olmuş ve Abhaz Milli Kütüphanesi desteklerle yeniden kurulmuştur. Halen Abhazy'a da yaşamakta olan yazar Hayri Ersoy bizim anlayışımız içindeki "Sınır Tanımayan Kütüphaneci" örneklerinden birisidir.

Sınır Tanımayan Kütüphanecilerin dünyadaki örneklerine baktığımızda Kanada ve ABD'de örgütlü olduğu gibi uluslararası bir yapıya bürünme aşamasındadır. Ulusal yapıların birlikte gerçekleştirdiği uluslararası faaliyetler ve seminerlere rastlamanız mümkündür.

Türkiye'deki durum ise hayli ilginçtir. Oluşum Kütüphaneci Feridun Büyükyıldız'ın şahsi girişimleri ile başlamıştır. Sınır Tanımayan Kütüphaneciler/Türkiye (Librarians Without Borders/ Türkiye) LWB Türkiye, ilk adımını küçük bir blog² sayfası ile atmıştır. Aynı isimle kurulan facebook³ sayfası ile de diğer meslektaşları ile ilişkiye geçme çabasına girmiştir. LWB Türkiye logosunu oluşturarak her iki sayfada da aynı logo kullanılmaya başlanmıştır.

Meslektaşların ilgisini çok fazla çekmez iken Amerikalı kütüphaneci Denys Knipe "Askıda Kitap" ve "Sınır Tanımayan Kütüphaneciler/ Türkiye" çalışmalarını ilgi ile izlemiş, olabildiğince katılmış ve katkıda bulunmuştur. Güney Afrika'da, "Tshwane University of Technology" de kütüphanecilik yapan Bayan Knipe Afrikalı çocuklarla ilgili yapmış oldukları çalışmalara Türkiye'den de birinin katılmasının anlamlı olacağı düşüncesi ile Güney Afrika'ya yapmış olduğu davete maalesef ekonomik imkânsızlıklar nedeni ile tarafımızca icabet edilememiştir. Afrika ile ilgili diğer bir ilişkimiz ise "The Donkey Library" organizasyonu ile oldu. Afrika'daki kırsal alanlara eşekle kitap götürülebilmek için oluşturulan bu kütüphanecilik organizasyonuna, ilham kaynağının Türkiye olabileceğini, Mustafa Güzelgöz'ün Türkiye'de uzak bölgelere eşekle kitapları ulaştırdığı için 1963 yılında "Amerikan Barış Gönüllüleri Derneği'nin İnsanlığa Hizmet Ödülü"nü aldığını, resim ve belgeleri ile anlatmamız onlar için sürpriz oldu.

"Sınır Tanımayan Kütüphaneciler" girişimi değerli meslektaşlarımız Aydın İleri ve Emre Hasan Akbayrak'ın ilgileri sayesinde biraz daha ileriye taşınmaktadır. Aynı ilgiyi Türk Kütüphaneciler Derneği Genel Başkanı Sayın A. Fuat Kartal'da göstermektedir.

"Sınır Tanımayan Kütüphaneciler" bir blog sayfası ve 364 arkadaşı olan bir facebook grubundan ibaret olmasına rağmen, Japonya depreminde Japon meslektaşlarına Japonca ve Türkçe geçmiş olsun dileklerini iletmiş, yardıma ihtiyaç duymaları durumunda kütüphanelerinin ellerinden geleni yapacaklarını kendilerine ifade etmişlerdir. Yunanistan'ın ekonomik kriz ile boğuştuğu günlere kendilerine Yunanca ve Türkçe yanlarında olduklarını, Küba sel felaketi yaşadığında sular altında kalan kütüphanelerine yardıma hazır olduklarını, yine Dominik Cumhuriyetinde sel baskınında meslektaşlarına yanlarında olduklarını (*Hope you get well soon Dominica...Your libraries are willing to help...Librarians without borders Turkey..*) ifade etmiştir.

Filipinlerde çocuklar için çalışmalar yapan değişik ülkelerden oluşan gönüllü kütüphanecilere tebrik mesajları göndermiş yapılan çalışmaları blog sayfasında anlatmıştır. Van depremini ve Van'da hasar gören kütüphanelerin durumunu dünya kütüphanecilerine, İstanbul'da Nesin Vakfı Kütüphanesinin sel baskını sonucu bulunduğu durumu Türk kamuoyuna aktarmaya çalışmıştır.

Dünyada çok daha örgütlü ve imkânları çeşitli üniversite ve derneklerce desteklenen "Sınır Tanımayan Kütüphaneciler" maalesef Türkiye'de temellerini atmaya çalıştığımız bir kütüphanecilik anlayışı ve faaliyeti olarak cılız ve birkaç kişi tarafından götürülmektedir. Özellikle Bilgi ve Belge Yönetimi bölümleri öğrencilerine yeni ülkeler, yeni mücadele alanları,

² <http://lwbturkiye.blogspot.com.tr/>

³ <https://www.facebook.com/lwbturkiye>

yeni insanları tanıma ve yardım etme mutluluğunu verecek, mesleklerini sevmeleri için farklı nedenlerle dolu alanlar açacak böyle bir faaliyetin üniversitelerce desteklenmesi son derece yerinde olacaktır. Henüz bir logosu, bir blog sayfası, bir sosyal paylaşım sayfası olmasına rağmen, dünyanın neresinde zor durumda bir kütüphaneci ve bir kütüphane varsa yardıma hazır olduğunu söyleyen yüreği kocaman kütüphanecilerin bir araya geleceği bir organizasyon olmaya adaydır.